

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίου Ὑπὲρ Μαντιθέου (§§18-21)

[Α απόσπασμα]

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. Καίτοι χρή τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ, **διὰ τοῦτο** μισεῖν' τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ιδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε. Ὅστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν' πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ **τῶν τοιούτων** ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθα ὑμᾶς εἰσὶν εἰργασμένοι.

[Β απόσπασμα]

Ἦδη δὲ τινῶν ἠσθόμην, ᾧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαννται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ἅμα δὲ ὑμᾶς ὀρῶν (τά γὰρ ἀληθῆ χρή λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους<τινός> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὀρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθεῖη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἐτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἀχθοῖσθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσὶν, ἀλλ' ὑμεῖς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1α. Να γράψετε για καθεμία από τις παρακάτω θέσεις τη λέξη Σωστό, αν είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν είναι λανθασμένη:

α) Ο Μαντίθεος εντάσσει τον εαυτό του στους «φιλοτίμως και κοσμίως πολιτευομένους».

β) Η πόλη ωφελείται από τη δράση «τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους».

γ) Η εικόνα που δημιουργούμε για κάποιον, κατά τον Μαντίθεο, πρέπει να προέρχεται «ἀπ' ὄψεως».

δ) Ο Μαντίθεος θεωρούσε τους προγόνους του πρότυπα πολιτικής συμπεριφοράς.

ε) Η ενασχόληση με τα κοινά θεωρούνταν στην αρχαία Αθήνα δείγμα αξιοσύνης για τον πολίτη.

στ) Με τη φράση «ἀμα δέ ὑμᾶς ὀρῶν» ο Μαντίθεος απευθύνεται στους βουλευτές.

(Μονάδες 6)

A1β. Να γράψετε τους όρους-φράσεις του κειμένου, στους οποίους αναφέρονται οι παρακάτω λέξεις:

διὰ τοῦτο - τῶν τοιούτων

(Μονάδες 2)

A1γ. Συμπληρώστε σύντομα τις επόμενες φράσεις βάσει νοήματος :

Με τη φράση «ἐμαντῶ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος» ο Μαντίθεος παραδέχεται

ὅτι.....

Με τη φράση «ὥστε ὀρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας » ο Μαντίθεος αναφέρεται.....

(Μονάδες 2)

(Σύνολο μονάδων 10)

B1. Με ποια επιχειρήματα δικαιολογεί ο Μαντίθεος στο Β απόσπασμα την ενασχόλησή του με την πολιτική από τη νεανική του ηλικία;

(Μονάδες 10)

B2. Να σχολιάσετε τον τρόπο με τον οποίο τελειώνει ο λόγος, αφού λάβετε υπόψη και τον χαρακτήρα του Μαντίθεου. Εξυπηρετούνται οι στόχοι ενός τυπικού ρητορικού epilόγου;

(Μονάδες 10)

B3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Να συνδέσετε κάθε λέξη της στήλης Α με την αντίστοιχη της στήλης Β:

A	B
1. ισηγορία	α. σοφιστής
2. ευγλωττία	β. πρώτος δάσκαλος ρητορικής
3. τα "εικότα"	γ. «Τέχνη»
4. Πρωταγόρας	δ. ρητορική δεινότητα
5. Πλάτωνας	ε. ανδραγαθήματα και ευγλωττία
6. πρώτο εγχειρίδιο ρητορικής	στ. ισότητα δικαιώματος λόγου
7. Κόρακας	ζ. παιδευτική αξία ρητορικής
8. ομηρικός ήρωας	η. πιθανά λογικά επιχειρήματα
9. Γοργίας	θ. εισαγωγή σχημάτων λόγου
10. Ισοκράτης	ι. αποδοκιμασία ρητορικής τέχνης

(Μονάδες 10)

B4α. Να γράψετε ένα σύνθετο ουσιαστικό ή επίθετο στα νέα ελληνικά για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις που σας δίνονται:

ἀπελείφθην- κοσμίως- πολεμίους- ἕτεροι- διατετέλεκα.

(Μονάδες 5)

B4β. Να γράψετε με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω:

ρήτορας – παράθεση – μελετηρός – αγορά- επίσκεψη.

(Μονάδες 5)

(Σύνολο μονάδων 10)

B5. Παράλληλο κείμενο

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Αντιφώντας χλευάζει τον Σωκράτη για τον τρόπο ζωής του τονίζοντας κάποια στοιχεία της προσωπικότητάς του. Διαπιστώνετε κοινά στοιχεία με την κριτική που δέχθηκε ο Μαντίθεος; Με ποια επιχειρήματα απάντησε ο Μαντίθεος για την εξωτερική του εμφάνιση στο Α απόσπασμα;

Αντιφώντας: «Σωκράτη, εγώ βέβαια νόμιζα ότι έπρεπε όσοι ασχολούνται με τη φιλοσοφία να γίνονται πιο ευτυχισμένοι· εσύ όμως μου δίνεις την εντύπωση ότι έχεις απολαύσει τα αντίθετα από τη φιλοσοφία. Ζεις λοιπόν, έτσι, όπως κανείς δούλος δε θα παρέμενε, αν ζούσε κάτω από την εξουσία του κυρίου του· και τρέφεσαι με τα χειρότερα τρόφιμα και πίνεις τα χειρότερα ποτά και φοράς ρούχο όχι μόνο φθηνό, αλλά το ίδιο και το καλοκαίρι και το χειμώνα και συνεχώς είσαι ξυπόλυτος και χωρίς χιτώνα. Και όμως δεν παίρνεις χρήματα, τα οποία ευχαριστούν τους ανθρώπους όταν τα αποκτούν και έχουν αποκτήσει όσα κάνουν τους ανθρώπους να ζουν και με μεγαλύτερη

ελευθερία και με μεγαλύτερη ευχαρίστηση. Αν, λοιπόν, έτσι και συ κατευθύνεις τους μαθητές σου, όπως ακριβώς και οι δάσκαλοι των άλλων έργων κάνουν τους μαθητές τους μιμητές τους, να νομίζεις ότι είσαι δάσκαλος της δυστυχίας». Και ο Σωκράτης είπε σε αυτά. «Μου φαίνεσαι, Αντιφώντα, ότι έχεις σχηματίσει τη γνώμη ότι εγώ ζω τόσο ανιαρά, ώστε έχω πεισθεί ότι εσύ θα προτιμούσες περισσότερο να πεθάνεις παρά να ζεις όπως ακριβώς ζω εγώ».

**Ξενοφώντας, Απομνημονεύματα, 1,6,1-4
(Μονάδες 10)**

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Ξενοφώντας, Απομνημονεύματα 4, 3-4 & 7)

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Σωκράτης συνομιλεί με τον Ευθύδημο και του αναφέρει αυτά που οι θεοί προσφέρουν στους θνητούς, ώστε να ικανοποιούνται οι καθημερινές ανάγκες των ανθρώπων και να απολαμβάνουν έτσι μια ποιοτική ζωή.

Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἤδη ποτέ σοι ἐπήλθεν ἐνθυμηθῆναι ὡς ἐπιμελῶς οἱ θεοὶ ὦν οἱ ἄνθρωποι δέονται κατεσκευάκασι; . . . ἀλλ' οἴσθ᾽ αὖ γ', ἔφη, ὅτι πρῶτον μὲν **φωτὸς** δεόμεθα, ὃ ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι; νῆ Δί', ἔφη, ὅ γ' εἰ μὴ εἶχομεν, **ὁμοιοί** τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν ἔνεκά γε τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀναπαύσεώς γε δεομένοις ἡμῖν νύκτα παρέχουσι **κάλλιστον** ἀναπαυτήριον. πάνυ γ', ἔφη, καὶ τοῦτο **χάριτος** ἄξιον. οὐκοῦν καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν ἥλιος φωτεινὸς ὦν τὰς τε ὥρας τῆς ἡμέρας ἡμῖν καὶ τᾶλλα πάντα σαφηνίζει, ἡ δὲ νύξ διὰ τὸ σκοτεινὴ εἶναι ἀσαφεστέρα ἐστίν, ἄστρα ἐν τῇ νυκτὶ ἀνέφηναν, ἃ ἡμῖν τῆς νυκτὸς τὰς ὥρας ἐμφανίζει, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ ὦν δεόμεθα πράττομεν; ἔστι ταῦτα, ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἢ γε σελήνη οὐ μόνον τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ καὶ τοῦ μηνὸς τὰ μέρη φανερὰ ἡμῖν ποιεῖ. . . . τὸ δὲ καὶ τὸ πῦρ πορίσαι ἡμῖν, ἐπίκουρον μὲν ψύχους, ἐπίκουρον δὲ σκότους, συνεργὸν δὲ πρὸς πᾶσαν τέχνην καὶ πάντα ὅσα ὠφελείας ἔνεκα ἄνθρωποι κατασκευάζονται; ὡς γὰρ συνελόντι εἰπεῖν οὐδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἄνθρωποι τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων κατασκευάζονται.

Γ1. Να μεταφραστεί το χωρίο: «Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε . . . κάλλιστον ἀναπαυτήριον».

(Μονάδες 10)

Γ2. Τι έχουν προσφέρει οι θεοί στους ανθρώπους σύμφωνα με τον Σωκράτη;
Σε τι έχουν ωφελήσει τους ανθρώπους αυτές οι προσφορές;

(Μονάδες 10)

Γ3α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

είχομεν : απαρέμφατο αορίστου β' στην ίδια φωνή.

ποιεῖ : β' ενικό προστακτικής ενεστώτα μέσης φωνής.

εἶπέ : β' ενικό ευκτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.

πράττομεν: β' ενικό οριστικής αορίστου μέσης φωνής.

(Μονάδες 4)

Γ3β. Στο παρακάτω απόσπασμα να εντοπίσετε όλα τα ουσιαστικά και να γραφεί η δοτική ενικού:

« Ἄλλά μὴν, ἢ γε σελήνη οὐ μόνον τῆς νυκτός, ἀλλὰ καὶ τοῦ μηνός τὰ μέρη φανερά ἡμῖν ποιεῖ, τό δέ πῦρ πορίζουσι ἡμῖν».

(Μονάδες 2,5)

Γ3γ. «ὃ ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι»: Να μεταφερθεί η πρόταση στον αντίθετο αριθμό.

(Μονάδες 2)

Γ3δ. πάντα - ὅμοιοι - ἡμετέρων: Να γραφεί η ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους στους τύπους που δίνονται.

(Μονάδες 1,5)

(Σύνολο μονάδων 10)

Γ4α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις: φωτός -ὅμοιοι- χάριτος- κάλλιστον.

(Μονάδες 4)

Γ4β. Στις ακόλουθες προτάσεις να αναγνωριστεί το είδος τους:

«ὅτι πρῶτον μὲν φωτός δεόμεθα»

«Ἐπειδή ὁ μὲν ἥλιος, φωτεινός ὢν, τὰς τε ὥρας τῆς ἡμέρας ἡμῖν καὶ τᾶλλα πάντα σαφηνίζει»

(Μονάδες 2)

Γ4γ. «εἰ μὴ εἶχομεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν»: Να αναγνωρισθεί ο υποθετικός λόγος και να μετατραπεί σε προσδοκώμενο.

(Μονάδες 4)

(Σύνολο μονάδων 10)

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!